

jih gre poslušati oklicovalca. Lani so zavolj bolezni „diffiritis“ ali vratne vnetice slovenskim Štajercem določili nemško podučilo, letos pa vsled živinske kuge zopet samo nemške zaukaze dajejo, — le slovenskih ne, da bi jih naš kmet zamogel umeti. V tako nevarnih slučajih, kakor je goveja kuga, bi se vendar tudi na to naj gledalo, ker je lahko mogoče.

Iz Poličan. (Železnico) hočejo staviti od našega kolodvora pri južnej železnici do Slatine. Deželni odbor štajerski pripravlja dotičen predlog za deželni zbor in mariborski inženir g. Wiesinger je izdelal precej nadroben načrt. Železnica bi bila 12 kilometrov dolga, po 1.4 metra vsaksebnimi kolomajami. Železnica bi šla skoz Poličane nad Gabernik, kder bi bil 460 metrov dolg predor ali tunel, nad Kostrivnico, Radmance v Slatino. V 1 $\frac{1}{2}$ —2 letoma bi se dodelala. Najprej bi se moralo potrebno zemljišče kupiti, v Poličanah g. A. Kohnejev in g. J. Kampelnov hram in g. Mlakarjev hlev podreti. Ako bi ti preveč odškodnine tirjali, potegnili bi se železnica na severnej strani od cerkve, toda prekapanje in odvažanje zemlje bi tukaj stalo 10.000 fl. Železniške postaje bile bi: prva v sedanjem kolodvoru Poličanskem, druga unkraj pod Gabrnikom, tretja v Kostrivnici, četrta v Radmancih in peta v Slatini. Hlaponi bili bi 3 zadosti, potem 6 vozov za ljudi in 12 za blago. Stroški bi znašali 570.000 fl. Dohodkov na leto bi bilo 76.000 fl. letnih potroškov pa 30.000 fl. Bilo bi torej toliko dobička, da bi se po malem dolg 570.000 fl. zamogel pobotati. Za Slatino pa tudi dalje za Krapino, sploh pa za posotelske kraje in Zagorje bila bi ta železnica velika dobrota. Bržčas bi jo sčasoma od Slatine podaljšali do Krapine in dalje do Zagreba.

Od sv. Petra pri Radgoni. (Trgatev in prezgodnji sneg.) Vesela vinska trgatev se pri nas krog Radgone začne navadno o sv. Tereziji, to je 15. oktobra. Tudi letos sta se veselo podala gospod in viničar v naše lepe zelene vinograde, iz katerih sta si obetala izvrstno vinsko kapljico, ker bil je celi september ugoden za grozdje, še tudi prvo polovico oktobra je bilo lepo vreme; zatorej se ljudje niso nič podvivali s trgatevo, ker so upali da bo še dolgo lepo ostalo. Toda človek obrača, Bog pa obrne! V noči od 15. do 16. oktobra je zapadel precej debeli sneg, ter pokril še polovico letošnje trgateve, dalje še je več poljskih pridelkov kakor, ajdo, koruzo, na mestih še tudi krompir itd. sneg zunej dobil, največo škodo je pa sneg storil po gozdih in sadunosnikih, kjer je obilno mladih drevesec polomil. Spominjam se še, da je l. 1869. tudi sneg na grozdje zapadel, tedaj letos obhajamo nekako desetletnico prezgodaj padlega snega. — V nedeljo 19. oktobra popoldne je pogorela viničarija Blaža Slačka, kmeta v Zbigovcih. Pravijo, da so otroci z žveplenkami ogenj zanetili. Skrivate tedaj žveplenke pred otroci! Janez Duh.

Od sv. Urbana nad Ptujem. (Kuga) dalje razsaja. Od Doliča, kjer je padlo 17 glav, se je preselila v Levajnce ali Juvansko ves ob Pesnici. Od hleva do hleva davi takaj ubogo živino. Ko se je zapazila kužna bolezen, je bilo od komisije vse priskrbljeno, da se dalje ne širi, ali ves trud je bil zastonj. Komisija ni mogla tako naglo živine ceniti, kakor jo je kuga podirala na zemljo. Kar govede od kuge ni padlo, to je bilo pobito. Žalostno so gledali gospodarji, ko se jim je živina peljala iz hleva, da se pobije, gospodinje pa so se jokale na glas, da je bilo daleč slišati njihovo upitje. Hlevi so sedaj prazni, kajti padlo je 106 glav. Podi, omet in zmašt se mora odstraniti, zemlja v hlevih blizo 2 črevlja izkopati, ves gnoj uničiti, da se kje kuga ne skrrije in potem zopet nad živino ne plane. Domače moči so opešale, torej so prišli vojaki na pomoč. Lovci, pijonirji, žandarji, in od polka nadvojvode Ernest 61 mož z oficirjem. Oficir stanuje v farovži, drugi vojaki pa nekaj v šoli, ktera je otrokom zaprta, v gostilnici in drugod. Marljivo opravljajo svojo službo. Ves Levanjska je obkoljena s stražami, da ne sme in ne more nihče vun, nihče noter, zato so ubogi Levančani žegnansko nedeljo pri težkem delu v hlevih obhajali, ter žalostni gledali proti hiši Gospodovej, kjer se je božja služba opravljala. V vesi je sedaj vsa goved pobita, mogoče, da se kuga zaduši; pa kakšne nasledke bode ta nesreča imela! Ni še ta nesreča končala, že nas druga tlači. Sneg debeli je vso mlado drevje pokončal, staro pa razčesal. Tužno je gledati sadonosnike, kinč in pomoč Urbančanov, kako so poškodovani, nekteri popolno uničeni. Toča, kuga, nevihta nas je ob vse spravila, edino zaupanje nam je še ostalo — zaupanje v božjo pomoč. K.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Na dvor svetlega cesarja prišel je vojvoda Baylen ter v slovesnem zaslišanji za svojega španskega kralja Alfonsa snubil nadvojvodinjo Kristino. Cesar so prošnjo uslišali in nadvojvodinja je privolila. Minister grof Taaffe je tudi bil pri cesarji in poročal o strankah v državnem zboru. Cesar so torej tako iz ust ministra samega poizvedeli, da je dosedanja nemško-liberalna in ustavoverska, ob enem centralistična, stranka srečno potisnena v manjšino. Slovenski, česki, poljski poslanci, združeni z nemškimi konservativci, so vedno, vsaj za 20 glasov, liberalcem naprej. V vseh odborih in odsekih imajo večino. Zato pa tudi pričakujemo, da bode večina, zlasti naši slovenski poslanci, tirjala, naj odstopijo liberalni ministri Stremajer itd., ter dajo prostor moževom, do katerih zamoremo imeti zaupanja. Z veseljem pa zamoremo priznati marljivost novega državnega zbora. Liberalni pa tudi narodni in konservativni poslanci tekmarijo med seboj, kateri bi prvi nasvetoval najpotrebnejših novih postavnih

določeb, tudi vlada je več postavnih načrtov predložila. Nekateri so uže rešeni n. pr. svitlemu cesarju se je prejšnja svota 4,516.000 fl. za stroške cesarskega dvora brez velikega razgovaranja dovolila; postava o bosensko-hercegovinski upravi, o živinske kugi, o polajšbah pri zlaganji posestev se je tudi od vlade bila nasvetovala; poslanci pa so predložili: Karlon in Granič postavo zoper ponarejevanje vina, Weeber zoper oderuštvo, Granič zoper posilno legaliziranje, Hevera zoper preveliko obdačenje posojilnic in hranilnic, Fanderlik zoper kolek pri časnikih in kolendarih. Poslanca grof Miroslavski in Mikiška sta vlado vprašala, kaj misli storiti v pomoč ubogim prebivalcem v Galiciji in Moravskem, ker se je zarad slabe letine ondi bati lakote. Odboru za adreso svitlemu cesarju predsednik je plem. Groholski, poročevalec pa grof Hohenwarth. Za uda državnemu sodišču nasvetoval je državni zbor cesarju izvoliti izmed trojice: dr. Rintelen, baron Giovanelli, dr. Dominkuš. Grof Brandis je položil mnogo prošenj za polajšbo vojaške postave bogoslovcem na korist. Za pregledovanje računov pri državnem dolgu izvolila je poslaniška hiša državnega zbora 5 udov. Do sedaj sedeli so v ovej komisiji sami liberalni ustavaki, sedaj so izvoljeni možje naše stranke, liberalci so propali s 154. glasovi proti našim 167. To je važno. Na Ogerskem zboruje tudi državni zbor, pa je precej tih; tlači ga tudi nasledek slabe letine; ljudem celó semena pomanjkuje za zimino. Le proti Hrvatom nosi Magjar visoko svoj greben. Hrvatje so vsled nesrečne nagodbe z Magjari leta 1868. politično in gmotno vrženi ob tla. V Bosni in Hercegovini je med kristijani veliko nezadovoljstva, ker vlada baje preveč z mohamedani vleče!

Vnanje države. Ali so Rusi res Merv vzeli, to še ni popolnem znano; angleški časniki so novico prvi med svet poslali, jo pa zopet tajijo, Rusi molčijo. Turški sultan je Angležem prijazne ministre zapodil in jih nadomestil s takimi, ki se nagibajo na rusko stran. Prva sta Sajd in Mahmud-Nedim-paša. Črnogorci zbrali so 15.000 mož, da se Gusinja in Plave siloma polastijo, ker jim Turki iz dobra prepustiti nečejo. Rumuni so naposled vendarle judom dovolili domovinsko pravico. Na Francoskem se bojijo vsak trenutek revolucije od strani zdivjanih socialistov. Grozni nalivi na Španjskem so strašno razsajali, 500 ljudi je zalilo. Na otoku Hajti v Ameriki nastala je revolucija. Angleži v Afganistanu hudo kaznujejo prebivalce Kabulske zarad umora angleškega poslanika. Jakub-Khan se je vladi odpovedal in je 5letni njegov sinček proglašen za naslednika, gospodje v deželi so pa — Angleži. — V severnej Ameriki so se vzdignili stari Indijanci zoper bele ljudi in teh mnogo ubili. — V Avstraliji so odprli svetovno razstavo. Avstrijsko blago je tje pripeljala lepa naša ladija „Helgoland“.

Za poduk in kratek čas.

Žalostna smrt treh izdajalcev domovine.
(Zgodovinska povest.)

I. Pod vlado cesarja Leopolda I. (1657—1705) se je bilo združilo več ogerskih velikašev v zaroto, katera je imenovala dežele ogerske krone avstrijskim vladarjem s pomočjo Turkov odtrgati in se je v ta namen celó najostudnejših in najpregrešnejših sredstev poslužiti hotela, namreč zavratno umoriti cesarja Leopolda samega. V to zaroto so bili zapleteni tudi trije možje, katerih žalostna osoda tudi Slovence zanimati utegne. Opisati hočemo namreč žalostni konec grofov: Ivana Erazma Tattenbacha, Petra Zrinskega in Kristofa Frankopana.

Grofi Tattenbachi so bili plemenita nemška rodovina poreska, ki se je bila proti koncu 16. stoletja na Štajerskem naselila. Imela je veliko gradov in zeló razširjena posestva po slovenskem Štajeru, n. pr. v Konjice, Rače, Podčetrtek, več gradov pri Lemberškem trgu, pri Podredu, na Bizeljskem in drugod. Grof Ivan Erazem Tattenbach rodil se je l. 1631. Poročen je bil z grofico Ano Terezijo Forgačevo, za katero pa je malo maral, dasiravno je bila duhovita in bistroumna gospa. Naš Tattenbach je bil namreč zeló lehkomišljenega in razuzdanega življenja, družil se je s sopruogo hrvatskega bana Zrinskega, z grofico Ano Katarino, rojeno Frankopaninjo. Ni se toraj čuditi, da so ga ogerski zarotniki toliko lehko za svoje hudobne, izdajalske načrte pridobili. Z banom Zrinskim in drugimi zarotniki se je bil seznanil v njihovih gradovih v Čakoveu in Lupšini (v Medjimurji.) Tu so bili napravili skrivno zavezo. Tattenbach, kateri je imel neizmerno veliko premoženja na Štajerskem ter mu podložno bilo veliko število kmetov in rudarskih delavcev v njegovih rudnikov, zavezal se je bil vse trdnjave in gradove na Štajerskem cesarskim vzeti in graške meščane zoper cesarja spuntati. V ta namen si je pripravil na svojih gradovih veliko orožja in streliva, tudi se mu je očitalo, da je imel v dveh gradovih pri Lemberškem trgu nekaj Turkov (Bosnjakov) za napad skritih. Ali prej nego je mogel s svojimi naklepi na dan, bil je izdan in zadela ga je zaslužena kazen. Lehkomišljen, kakor je bil, dopustil je enemu svojih služabnikov v Podčetrtskem gradu, da je pregledal njegove skrivnostne papirje. Ta si točno prepíše načrt zarote in upora zoper cesarja, ovadi cesarskim uradnikom, ter se tako maščuje nad svojim gospodom, s katerim sta se bila sprla. — Ivan Erazem Tattenbach ni o tem ničesar znal, ko pride 21. marca l. 1670. v Gradec. Tu ga mestni sodec in vojaški poveljnik primeta in zapreta z besedami: „Gospod Ivan Erazem grof Reinsteinski in Tattenbach, jaz vas zavoljo veleizdaje zatvorim, podajte svoj meč!“ Tattenbach se je pri teh besedah tresel, kakor šiba na vodi, da je ko-